

22.5.2017

ARVIINTIKERTOMUS
2016

KIURUVEDEN KAUPUNKI

KIURUVEDEN KAUPUNKI | Tarkastuslautakunta

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

SISÄLLYSLUETTELO	Sivu
1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS	2
2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY	3
3. KAUPUNGIN STRATEGISET TAVOITTEET	4
4. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	5
5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI	
5.1 KAUPUNGINHALLITUS	10
5.2 OPETUSLAUTAKUNTA	15
5.3 SIVISTYSLAUTAKUNTA	17
5.4 TEKNINEN LAUTAKUNTA	18
6. INVESTOINNIT	21
7. KAUPUNKIKONSERNI	22
8. HENKILÖSTÖ	24
9. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIVALVONTA	26
10. EDELLISEN VUODEN ARVIOINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET	27
11. LYHYT KATSAUS KULUNEeseen VALTUUSTOKAUTEEN	28
12. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	30
13. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE	31

ARVIOINTIKERTOMUS VUODELTA 2016

1. PUHEENJOHTAJAN KATSAUS

Kiuruveden kaupungin valtuusto on asettanut niin taloudelliset kuin toiminnalliset tavoitteet hallintokunnille, hyväksyessään toimintasuunnitelman ja talousarvion kokouksessaan. Tarkastuslautakunnan tehtävä on arvioida kuinka nämä tavoitteet ovat toteutuneet ja laatia siitä arviointikertomus.

Käsissänne on nyt tämän valtuustokauden viimeinen arviointikertomus, jossa on mukana katsaus koko menneeseen kauteen. Läpi valtuustokauden kaupungin taloudelliset haasteet ovat olleet tiukkaa. Hallintokunnat ovat kuitenkin tehneet hyvää työtä ja toistuvasti kaupungin omia menoja on saatu supistettua. Valitettavasti SOTE kuntayhtymän maksuosuuksien ylitykset ovat vieneet tilinpäätökset alijäämäisiksi, poikkeuksena vuosi 2014, jolloin tilinpäätös ylsi nolla-tulokseen.

Arviointivuonna painopistealueena on ollut tekninen palvelukeskus ja olemmekin haastatelleet vuoden mittaa eri työyksiköiden edustajia. Lisäksi olemme lukeneet hallintokuntien pöytäkirjoja ja raportteja, sekä keskustelleet tilintarkastajien kanssa. Tämä kaikki on ollut haastavaa, mutta erittäin mielenkiintoista.

Lautakunta kiinnitti erityistä huomiota väestömäärän vähenemiseen, vuonna 2016 väkiluku pieneni 155 henkilöllä, mikä oli suurin luku tällä valtuustokaudella ja mikä väistämättä vaikuttaa verotulojen kehitykseen. Verotulot ovat vähentyneet 5,5 % verrattuna vuoteen 2015.

Kuinka saisimme markkinoitua Kiuruvettä ulkopaikkakuntalaisille? Olemmehan viihtyisä, turvallinen ja eteenpäin pyrkivä maaseutukaupunki. Taloudellisista ponnisteluista huolimatta olemme vireä kaupunki, joka tarjoaa paljon aktiviteetteja asukkailleen. Meillä on monipuoliset vapaa-ajanpalvelut, jotka kilpailevat kattavuudessaan jopa isompien kaupunkien kanssa. Lisäksi kulttuurielämyksiä on tarjolla runsaasti kaiken ikäisille. Me kiuruvetiset saamme olla tyytyväisiä, että asumme juuri Kiuruvedellä.

Tarkastuslautakunnan puheenjohtajana haluan kiittää aktiivista, keskustelevaa ja kantaottavaa lautakuntaa. Teidän kanssanne on ollut ilo työskennellä neljä vuotta. Lämmin kiitos myös sihteerille, joka on tehnyt suuren työn työstäessään arviointikertomuksen kirjalliseen muotoonsa. Lisäksi haluan kiittää hallintokuntia, henkilökuntaa ja luottamushenkilöitä hyvästä yhteistyöstä. Kesäkuussa uusi lautakunta aloittaa työskentelynsä, työniloa myös uusille lautakuntalaisille.

Lämmintä ja rentouttavaa kesää kaikille!

Sirpa Piippo
tarkastuslautakunnan puheenjohtaja

2. TARKASTUSLAUTAKUNNAN TEHTÄVÄ, KOKOONPANO JA TYÖSKENTELY

Tarkastuslautakunnan on kuntalain 121 §:n mukaan valmistettava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioitava, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet kunnassa ja kuntakonsernissa ja onko toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain 121 §:n lisäksi tehtävistä on määräykset Kiuruveden kaupungin tarkastussäännössä.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano vuonna 2016 (läsnäolot kokouksissa / tilikausi):

Jäsen	Henkilökohtainen varajäsen
Piippo Sirpa, puheenjohtaja (10)	Tikkanen Maarit
Toivanen Sisko, varapuheenjohtaja (10)	Remes Pentti (1)
Autio Rauno (7)	Arbelius Tarja
Jokitalo Irja (11)	Siponen Markku
Keskitalo Harri (11)	Heinonen Sami

Tarkastuslautakunta kokoontui vuoden 2016 aikana 11 kertaa. Lautakunnassa päätöksenteko on tapahtunut puheenjohtajan selostuksen pohjalta. Lautakunnan valmistelijana ja sihteerinä on toiminut kaupunginjohtajan sihteerinä Arja Remes. Tilintarkastaja oli kokouksissa mukana seitsemän kertaa.

Tilintarkastajana toimi Talvea Oy, vastuullisena tilintarkastajana JHT, KHT Marko Paasovaara. Sama tilintarkastaja toimii myös tytäryhtiöiden tilintarkastajana. Vastuullisen tilintarkastajan varahenkilönä on toiminut 7.1.2016 alkaen JHT, HTM Timo Nuutinen.

Työskentely

Arviointityön toteuttamiseksi tarkastuslautakunta on vuonna 2013 hyväksynyt koko toimikauttaan koskevan arviointisuunnitelman. Tarkastuslautakunta on noudattanut toiminnassaan tilivuodelle 2016 laatimaansa työohjelmaa. Vuoden 2016 painopistealueena on tekninen palvelukeskus.

Tarkastuslautakunnan arviointi perustuu valtuuston hyväksymään vuoden 2016 talousarvioon, kaupunginhallituksen käsittelemään tilinpäätökseen, tilintarkastajan suullisiin ja kirjallisiin raportteihin, tilintarkastuskertomukseen, toimielinten pöytäkirjoihin, henkilöstöraporttiin sekä sisäisen valvonnan vuosiraporttiin. Kaupunginvaltuuston asettamien tavoitteiden toteutumisessa keskeinen tietolähde on toimintakertomuksen toteutumisvertailu.

Vuonna 2016 aikana tarkastuslautakunnan haastateltavana kävivät kaupunginjohtaja, kaupunginkamreeri (nyk. talousjohtaja), kaupunginsihteerinä, kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, teknisen lautakunnan puheenjohtaja, tekninen johtaja ja kiinteistöpäällikkö.

Tarkastuslautakunta osallistui tarkastuslautakuntien koulutuspäiville Kuopiossa.

Arviointityön tukena tarkastuslautakunnalla on käytössä arviointilomake, joka antaa perustietoja tulosalueen toiminnasta mm. toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Kyselyllä selvitetään perustietojen lisäksi haastateltavan oma arvio siitä, miten toimintaa on ohjeistettu ja miten toimintaa on käytännössä toteutettu ja kehitetty. Tarkastuslautakunta arvostaa, että kuultavat ovat täyttäneet arviointilomakkeen perusteellisesti ja käyttäneet siihen työpanostaan.

Tarkastuslautakunnan tehtäväkenttä laajenee tulevaisuudessa. Lautakunnan tehtävänä on jatkossa sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamisen valvonta sekä ilmoitusten käsittely ja vieminen valtuustolle tiedoksi. Tämä tulee voimaan v. 2017 valittavan valtuuston toimikauden alusta lukien.

Kuntavaalien ajankohdan muuttumisen vuoksi vuoden 2012 valitun valtuuston toimikautta jatkettiin kuntalain (410/2015) 147 §:n 2 momentin siirtymäsäännöksen perusteella vuoden 2017 toukokuun loppuun. Valtuuston toimikauden jatkuminen merkitsee myös sitä, että valtuuston toimikautta vastaavaksi toimikaudeksi valittujen kunnan muiden toimielinten jäsenten toimikausi jatkuu myös vuoden 2017 toukokuun loppuun tai oikeastaan siihen saakka, kunnes heidän tilalleen on valittu uudet luottamushenkilöt kesäkuun 2017 valtuuston kokouksessa.

Tarkastuslautakunnan jäsenten esteellisydet

Sirpa Piippo: opetuslautakunta

Harri Keskitalo: sivistyslautakunta

Sisko Toivanen: Ylä-Savon SOTE ky

Irja Jokitalo: tekninen palvelukeskus, kiinteistöt – vastualue

Esteellisydet on huomioitu tarkastuslautakunnan kokouksissa, eivätkä esteelliset ole osallistuneet näitä toimialoja koskevien asioiden käsittelyyn eivätkä päätöksentekoon.

3. KAUPUNGIN STRATEGISET TAVOITTEET

Valtuusto hyväksyi Kiuruveden kaupunkistrategian vuosille 2013-2016 kokouksessaan 12.12.2013. Kaupunginvaltuusto hyväksyi strategian toteutumisen arvioinnin ja täydentämisen vuosille 2016-2017 kokouksessaan 8.2.2016.

Strategiassa Kiuruveden visioksi on määritelty ”*Kiuruvesi on yläsavolainen, kehittyvä maaseutukaupunki*”.

Kiuruveden kaupunkistrategian viisi strategia-aluetta ovat:

Kuntatalous ja konserniohjaus

Elinkeinopohja

Väestö ja asuminen

Kunnan omat palvelut ja henkilöstö

Kunta, seutu- ja maakuntayhteistyö sekä kansainvälinen yhteistyö

Strategian toteutumista seurataan osavuosisikatsauksessa ja toimintakertomuksessa. Tarkastuslautakunta arvioi osaltaan strategian toteutumista.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan arvioinnin mukaan kaupunki on pyrkinyt toteuttamaan strategian linjauksia päätöksenteossa sekä käytännössä.

Tarkastuslautakunta muistuttaa, että strategian lopullinen arviointi tulee tehdä v. 2017; missä onnistuttiin, missä epäonnistuttiin. Edellisen valtuustokauden strategiasta ei lopullista arviointia tehty.

Uudelle valtuustokaudelle tehtävässä kaupunginstrategiassa tulee kiinnittää erityistä huomiota tavoitteiden asetteluun ja siihen, että strategia on kirjoitettu ja jaoteltu selkeästi, sitä on helppo lukea ja myös kuntalaisten on sitä helppo ymmärtää. Uusi kuntalaki korostaa strategian merkitystä kuntien toiminnassa. Strategian luominen valtuustokauden alkupuolella on haasteellinen uusille valtuutetuille.

Strategiassa mainittu ”konserniohjauksen vahvistaminen” ei ole täysin toteutunut. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan jatkossa tämän tavoitteen toteutuminen oletettavasti paranee.

*Kaupunkistrategian mukaan kaupungin (myös konsernin) lainamäärä asukasta kohti ei saa ylittää maan keskiarvoa. Kaupungin lainamäärä sekä konsernin lainamäärä ylittää selvästi maan keskiarvon. **Kriisikuntakriteereissä siirrytään konsernitason tietoihin vuonna 2017.***

Strategiassa tavoite – tasapainoinen väestörakenne ja muuttotappiokehityksen loiventaminen - Kaupungin väestöllinen huoltosuhde oli 2000-luvun alussa 64,2. Vuonna 2015 väestöllinen huoltosuhde oli 72,6 ja tulee jatkossa edelleen heikkenemään (vert. koko maa 58,2, Pohjois-Savo 60,8, Ylä-Savo 68,3). Nuorten 15 -vuotiaiden osuus väestöstä on pieni ja yli 65-vuotiaiden suuri Ylä-Savoon, Pohjois-Savoon ja koko maahan verrattuna.

Vuoden 2016 alussa Kiuruvedellä oli asukkaita 8.600 ja vuoden lopussa 8.445, joten väestö väheni kertomusvuonna 155 hengellä. Syntyneitä oli 68 ja kuolleita 138 eli nettomuutos tältä osin oli – 70. Kuntien välinen nettomuutto oli -80 henkilöä.

Kaupungin on ryhdyttävä välittömiin toimenpiteisiin parantaakseen kaupungin houkuttelevuutta ja vetovoimaisuutta.

Kaupungin strategiaan on kirjattu työhyvinvointiohjelman toteuttamisen käynnistäminen kaupungissa. Tätä on toteutettu mm. henkilöstölle suunnatulla työhyvinvointikyselyllä, joka toteutettiin touko-kesäkuussa.

4. TALOUDELLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

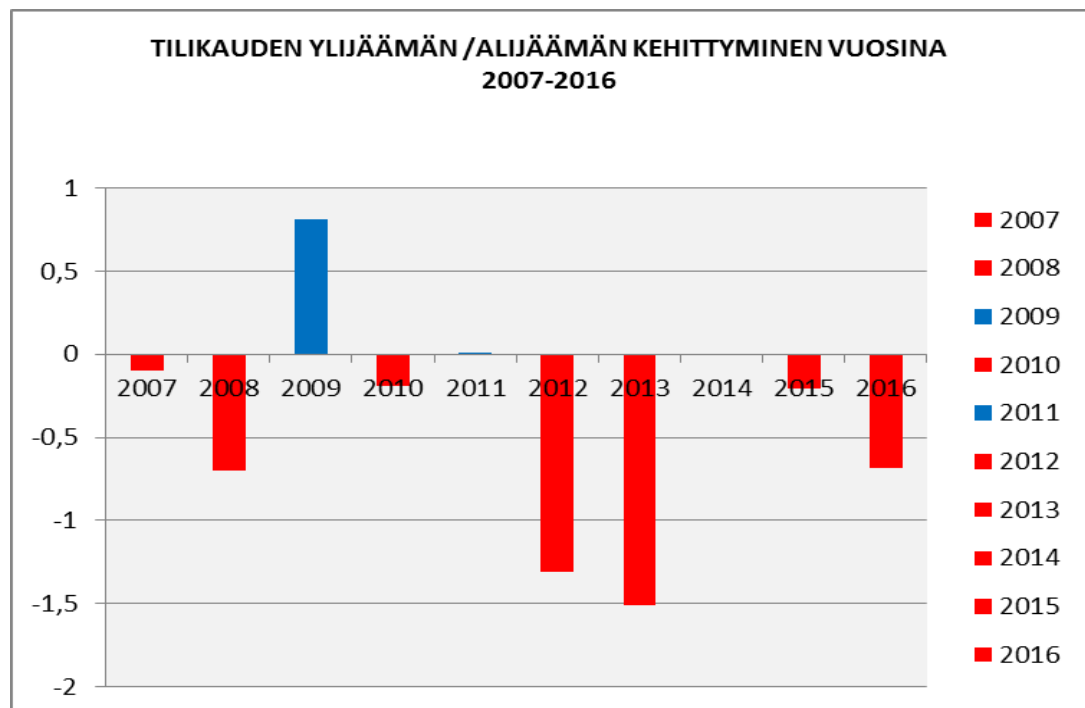
Kiuruveden kaupungin taloudellista asemaa voidaan kuvata sekä kaupungin että kaupunkikonsernin näkökulmasta seuraavaan taulukkoon otettujen keskeisten tulos- ja rahoituslaskelman ja taseen tunnuslukujen avulla.

TALOUDEN TUNNUSLUKUJA 2016

	Kaupunki	Konserni
Toimintatuotot/toimintakulut %	11,6	46,7
Vuosikate/poistot %	79,2	100,0
Vuosikate/asukas €	342	618
Investointien tulorahoitus %	93,2	91,0
Kassan riittävyys, pv	38,4	36,0
Omavaraisuusaste %	47,5	35,1
Suhteellinen velkaantuneisuus %	54,9	62,3
Kertynyt ali/ylijäämä, €/asukas	124	267
Lainat, €/asukas	3455	6461

Kiuruveden kaupungin vuoden 2016 tilinpäätös on alijäämäinen 685.392 euroa. Kaupungin taseessa on aikaisempien vuosien ylijäämä n. 1,0 miljoonaa euroa.

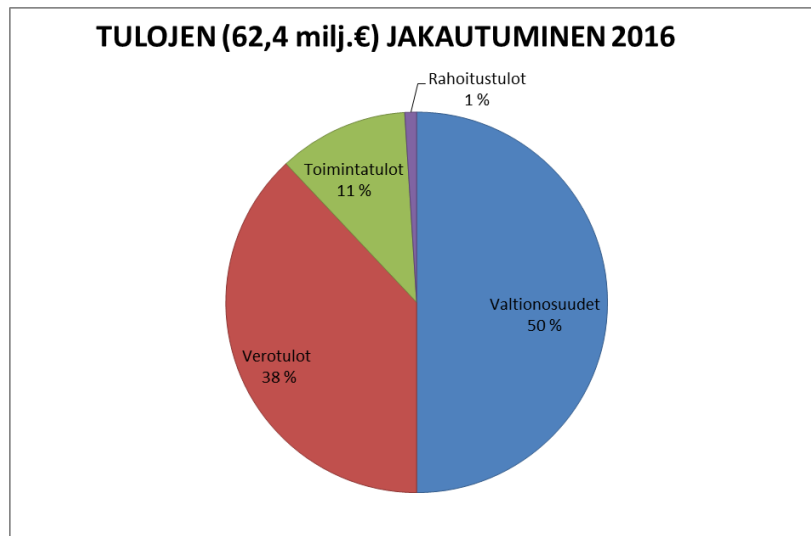

Kaupungin tuloveroprosentti vuonna 2016 oli 20,75 %.

Verotulot vähenivät n. 1,38 milj.€ vuoteen 2015 verrattuna eli -5,5 %. Verotuloja kertyi n. 160.000 € arvioitua enemmän.

Verotuloja kertyi yhteensä 23,6 milj.€ ja valtionosuuksia 31,3 milj.€. Valtionosuudet kasvoivat edellisvuodesta 1,03 milj.€ eli 3,4 %. Valtionosuuden ylittivät muutetun talousarvion n. 160.000 eurolla.

Verotulot:
kunnallisveron osuus 85,17 %
kiinteistöveron osuus 7,20 %
yhteisöveron osuus 7,63 %

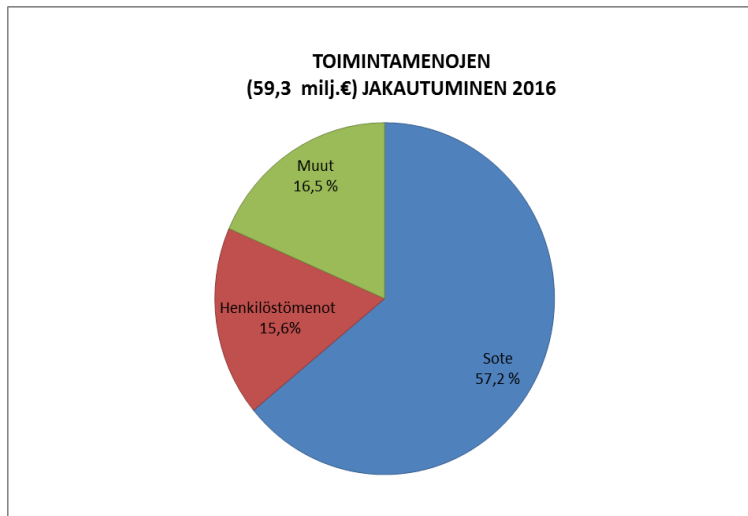
Toimintatuotot vähenivät n. 440.000 euroa vuoteen 2015 verrattuna eli -6,0 %. Toimintatuotot toteutuivat n. 160.000 euroa yli muutetun talousarvion, toteutuminen oli 102,4 %.

Toimintakulut pienenevät n. 690.000 euroa vuoteen 2015 verrattuna eli -1,2 %. Ulkoiset toimintakulut ylittivät muutetun talousarvion n. 570.000 eurolla. Toteutuminen oli 101,0 %.

Kaupungin oman toiminnan toimintakulut pienenevät -2,9 % ja Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oman toiminnan maksuosuus kasvoi 4,73 % vuoden 2015 talousarvioon verrattuna.

Vertailua edelliseen vuoteen tehtäessä on otettava huomioon, että vuonna 2016 kuntayhtymän talousarviosta siirtyi kaupungille työmarkkinatuen kuntaosuus n. 0,6 milj.€. Lisäksi kaupungin ei tarvinnut myöntää tytäryhtiö Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:lle avustusta lainojen lyhentämiseen, koska se ei lyhentänyt lainojaan v. 2016.

Palvelujen ostot kasvoivat n. 60.000 euroa vuoteen 2015 verrattuna eli 0,1 %. Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion n. 590.000 eurolla.

SOTE: Maksuosuudet Ylä-Savon SOTE kuntayhtymälle

Henkilöstömenot:

Palkat, palkkiot ja henkilöstösivukulut

Muut: Kaikki muut kaupungin menot

Tilikaudelta 2016 vuosikatetta kertyi n. 2,89 milj.€ eli n. euroa 342 asukasta kohti. (v. 2015 3,58 milj. € ja 416 €/as). **Vuosikate ei riitä kattamaan 3,0 milj. euron suuruisia suunnitelmapoistoja.** Kertomusvuonna vuosikate oli poistoista 79,2 % (ed. vuonna 94,1 %). Kun tunnusluvun arvo on 100 % katsotaan kunnan tulorahoituksen olevan riittävä.

Kaupungin lainakanta laski edellisen vuoden 29,9 milj. eurosta 29,2 milj. euroon.

Kaupungilla on sijoitusvaroja, joiden markkina-arvo oli vuoden lopussa n. 7,4 milj.€ ja tase-arvo oli n. 6,7 milj.€. (ed. vuosi 7,1 milj.€ ja 5,9 milj.€) Sijoitusvaroja hoitaa kaksi ulkopuolista varainhoitajaa. Sijoituksia ei käytetty (kotiutettu) kertomusvuoden aikana.

Merkittävimmät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon, joita valtuusto ei ole hyväksynyt

Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän maksuosuus ylittyi n. 0,7 milj.€ muutettuun talousarvioon verrattuna ja n. 1,0 milj.€ alkuperäisen talousarvioon verrattuna. Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän oma toiminta ylittyi n. 0,3 milj.€ ja Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymän toiminta ylittyi n. 0,7 milj.€.

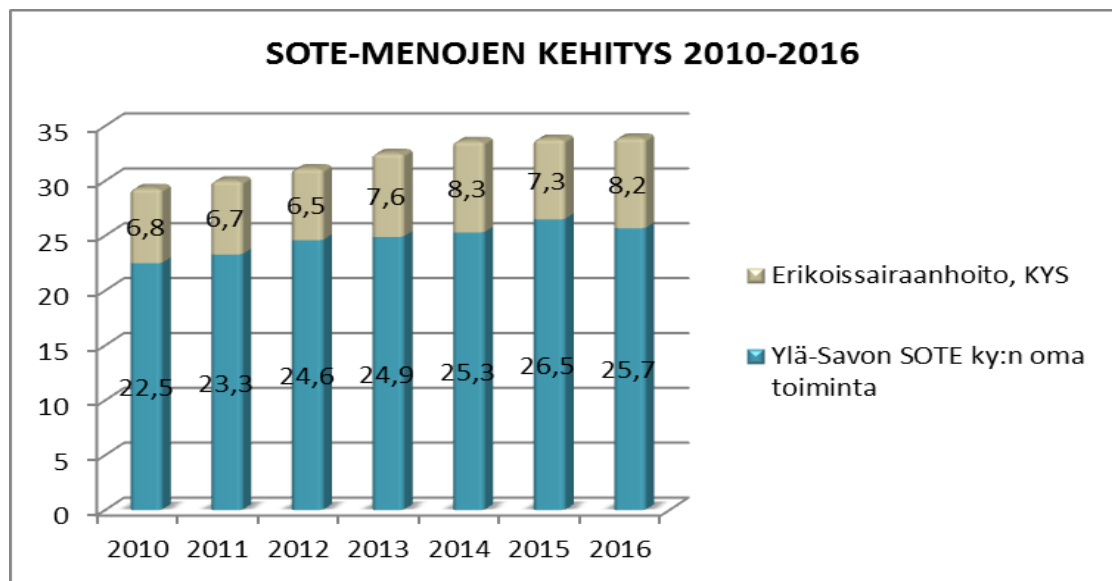
Muita valtuustoon nähden sitovien määrärahojen poikkeamat ovat seuraavassa taulukossa.

	Tulojen alitukset	Menojen ylitykset
Käyttötalous		
Ruokahuolto	32.825	
Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto		641.675
Varhaiskasvatus		17.318

Peruskoulutus		12.643
Lukiokoulutus	17.395	
Rakennusvalvonta	16.828	
Tiet ja alueet		78.894
Kiinteistöt	9.854	84.959
Investoinnit		
Kiinteät rakenteet ja laitteet (khal)		12.000
Sijoit. ja muut pit.vaikut. menot (khal)		309.761
Kiinteistöt		20.851

Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuosuutta varten varattu määräraha ylittyy joka vuosi. Kertomusvuonna ylitys oli 1 milj.€ alkuperäiseen talousarvioon verrattuna ja 0,7 milj.€ muutettuun talousarvioon verrattuna. Viime vuosina ylitys on vaihdellut vuosittain 1-1,5 milj.€ alkuperäiseen talousarvioon ja 0,2 -0,8 milj.€ muutettuun talousarvioon verrattuna.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tilikauden lähes 700.000 euron alijäämäinen tulos syö taseessa olevaa ylijäämää, joka vuoden 2016 päättyessä on enää n. 1 miljoona euroa.

Tilinpäätös sisältää n. 650.000 euron arvonalennuksen koskien Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeita.

Kokonaisuutena arvioiden Kiuruveden taloudelliset tavoitteet toteutuivat hyvin, lukuun ottamatta Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän maksuosuuden kehitystä.

Savon Kuituverkko Oy:llä on jo useiden vuosien ajan ollut taloudellisia vaikeuksia. Yhtiön pääomittamisella on negatiivinen vaikutus kaupungin talouteen.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vuosikate ei riitä kuluneena vuonna poistojen kattamiseen.

Vuoden 2016 lopussa kaupungin takaukset olivat n. 19,2 milj.€, joista tytäryhteisöille annettuja takauksia on n. 16,9 milj.€.

Omavaraisuusaste laski hieman edellisvuodesta ollen kertomusvuonna 47,5 %. Terveen talouden raja-arvona pidetään 70 %:n omavaraisuutta. 50 % tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Varainhoidon aktiivisuuden lisäämiseksi kaupungin tulisi kilpailuttaa salkunhoitajat. Lisäksi kaupungin tulisi valmistella tarkemmat kaupungin varallisuuden hoidon ja sijoitustoiminnan periaatteet.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että lainamäärä kääntyi laskuun:

Vuonna 2016 lainamäärä laski n. 0,7 milj.€ (lainamäärän kasvu v. 2015; 0,4 milj.€ ja v. 2014; 2,3 milj.€)

Erittäin positiivinen asia on, että kaupungin omat käyttötalousmenot ovat hallinnassa ja tiukassa seurannassa. Kaupungin omat toimintakulut toteutuivat -2,9 % edellistä vuotta pienempinä.

5. TOIMINNALLISTEN TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN ARVIOINTI

5.1 KAUPUNGINHALLITUS

Yleishallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4		2	2

Toteutumatta jäi:

Toteutetaan kaupungin henkilöstön työn vaativuuden arviointi

Ei toteutettu. Asian osalta tehtiin sisäistä valmistelua. Tavoitteena on, että työn vaativuuden arviointi saadaan tehtyä kaikissa palvelukeskuksissa vuosien 2017-2018 aikana.

Yleispalvelukeskuksen toimistotehtävät luetteloidaan ja sen jälkeen käydään henkilöstön kanssa läpi miten tehtävät jaetaan henkilöstön kesken.

Toimistotehtäviä ei luetteloitu. Kaupunginsihteerin näkemyksen mukaan toimistotehtävien luettelointi ei ole tarkoituksenmukaisin tapa niiden jakamiseen, joten asiaa on käsitelty kehityskeskusteluissa että muussa sisäisessä toiminnassa.

Osittain toteutui:

Arkiston kuntoon saattamisesta annetaan väliraportti toukokuun loppuun mennessä kaupunginhallitukselle. Raportissa selvitetään, missä vaiheessa arkiston kuntoon saattamisessa ollaan ja mitä tehdään loppuvuoden aikana.

Väliraportti annettiin kaupunginhallitukselle 26.9.2016. Pykälässä kerrotaan, että seuraava työn edistymisen tarkastus tehdään keväällä 2017, josta informoidaan kaupunginhallitusta. Informaatio annettiin kaupunginhallitukselle 8.5.2017.

Siirytään vaiheittain sähköiseen kokouskäytäntöön

Siirtymisessä sähköiseen kokouskäytäntöön on edetty vaiheittain. Vuoden 2016 lopussa selvitetiin palvelukeskusten nykykäytännöt sekä luottamushenkilöiden näkemykset. Vaalikauden päättymisen vuoksi sähköiseen kokouskäytäntöön siirtyminen on tarkoituksenmukaisinta suorittaa aikaisintaan v. 2017 loppupuolella.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Sähköiseen kokouskäytännön käyttöönottoa edistää ja helpottaa toimivat, helppokäyttöiset laitteet sekä järjestelmät. Tietoliikenneyhteyksien sekä tietoturvan tulee olla toimiva ja käyttövarma. Luottamushenkilöt tulee perehdyttää ja ohjeistaa noudattamaan tietoturvaohjeita. Luottamushenkilöiden omien laitteiden käyttömahdollisuus tulee selvittää. Postinkulun epävarmuus ja hitaus tukee sähköiseen kokouskäytäntöön siirtymistä.

Tarkastuslautakunta huomioi, että "Vanhan arkiston kuntoon saattaminen" on ollut tavoitteena jo useamman vuoden ajan. Työ on edennyt suunniteltua hitaammin. Tulisiko asian osalta miettiä uusia toimenpiteitä? Jotta sosiaali- ja terveystoimen asiakirjat saadaan asianmukaisesti arkistoitua, tulee Ylä-Savon SOTEn ja Kiuruveden arkistosihteerin tehdä yhteistyötä. Arkistotyöhön tulisi saada lisäresursseja siihen saakka kunnes ns. vanha arkisto on saatu kuntoon.

Kaupunki on toimittanut tarkastuslautakunnalle selvityksen Iskelmätapahtuman kokonaiskustannuksista vuonna 2016 tarkastuslautakunnan ed. arviointikertomuksessa tekemän esityksen mukaisesti. Tarkastuslautakunta toivoo, että jatkossa vastaavanlainen selvitys tehdään kaikista tapahtumista, joihin kaupunki myöntää varoja.

Tarkastuslautakunta huomioi, että tarkastusvuonna kaupunki teki ja saattoi ajan tasalle useita suunnitelmia, ohjelmia sekä raportteja mm.

- Kaupungin laajan hyvinvointikertomus ja kaupungin terveyden ja hyvinvoinnin vuosiraportti 2016, kvalt 14.12.2016.
- Ylä-Savon kuntien yhteinen kotouttamisohjelma vuosille 2016-2019, kvalt 29.3.2016
- Kiuruveden kaupungin kriisiviestintäsuunnitelma, kvalt. 20.6.2016.
- Kiuruveden kaupungin yleinen yhdenvertaisuussuunnitelma, kvalt 14.12.2016.

Ruokahuolto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	4		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että ruokapalveluiden panostaminen luomu- ja lähiruokaan luo kaupungille positiivista imagoa.

Työ ruokapalveluissa on raskasta. Tarkastuslautakunta pitää positiivisena asiana ruokapalveluissa toteutettua työkiertoa, joka vähentää työn rasittavuutta. Työkiertoa tulisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa myös muissa kaupungin työpisteissä.

Elinkeinojen kehittäminen

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4		3	1

Toteutumatta jäivät:

Leader- rahalla rahoitettujen yrityshankkeiden luku- ja euromäärä

Leader-rahalla ei rahoitettu yrityshankkeita. Uusille yhteisöille sen sijaan on myönnetty tukea EHTA- ja ETY-hankeissa.

Maatalousinvestointien lisääminen ja lukumäärä sekä uusien tuotantosuuntien / maaseutuyritysten lukumäärä ja tuotantovolyymit

Uusia tuotantosuuntia ei toteutunut. Investointeja 26 kpl, ed. vuosi 13 kpl.

Maatalousyrittäjien työterveyshuollon asiakasmäärien kasvattaminen

Työterveyshuoltoon liittyi uusina asiakkaina 6 maatalousyrittäjää (3 tilaa).

v. 2015: 7 henkilöä / 3 tilaa

v. 2014: 12henkilöä / 4 tilaa

Osittain toteutui:

Mansikin alueen (Valtakatu 2) kehittäminen, uusia palvelumuotoja 1

Uusia palvelumuotoja (esim. kimpakyytiparkki tai uudenlainen ekopiste) syntyy vasta kun työ on saatu päätökseen. Suunnitteluvaiheessa v. 2016 ei uusia palvelumuotoja syntynyt.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Asetetut tavoitteet sekä niiden toteutuminen ovat vaikeaselkoisia ja ne on muotoiltu epäselvästi.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että uusia hankkeita on saatu vireille ja toteutettua mm. Aseman seudun raakapuuterminaali, Nivan kiertoliittymä, sekä Nivan yritysalue ja liikenteen kehittäminen.

Yrityspalveluun ja elinkeinopolitiikkaan on panostettu, mutta tämä vaatii edelleen paljon työtä. Kaupungin nykyiset työpaikat tulisi saada säilytettyä.

Vuoden 2016 aikana Kiuruvedelle perustettiin 21 yritystä (ed. vuonna 16). Uusien yritysten myötä syntyneiden työpaikkojen teoreettinen määrä on 21-84 (nettolisäysarvio). Tarkistetun strategian tavoitteena on saada vuosittain 20 uutta yritystä.

Yrityksiä lakkasi kertomusvuonna 49 (ed. vuonna 21). Poikkeuksellisen suuren lopettaneiden yritysten määrään on syynä PRH:n poistomenettely, jossa kaupparekisteristä poistettiin kerralla sellaiset yritykset, jotka eivät olleet tehneet ilmoitusta kaupparekisteriin kymmeneen vuoteen ja jota olivat Verohallinnon mukaan toimimattomia. Poisto tehtiin elokuussa. Elokuussa lakanneiden yritysten määrä oli kaikkiaan 30 kpl.

Maaseutuhallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tukijärjestelmät ovat erittäin monimutkaisia ja on eriarvoisen tärkeää, että maatalousyrittäjille on pystytty turvaamaan maatalouspalveluiden hyvä saatavuus, tavoitettavuus ja henkilökohtainen palvelu.

Maataloustuotteiden viennin vähenemisen lisäksi ongelmat tukipolitiikassa ovat aiheuttaneet taloudellisia ongelmia maataloudelle.

Kiuruvesi, Keitele ja Pielavesi muodostavat Luoteis-Savon maaseutupalvelut yhteistoiminta-alueen, jonka järjestämisvastuu on Kiuruveden kaupungilla.

Tukea hakeneiden tilojen lukumäärä	2015	2016
Kiuruvesi	423	414
Pielavesi	196	188
Keitele	73	71
YHTEENSÄ	692	673

V. 2016 Kiuruvedelle maksettiin maataloustukea n. 24,2 milj.€ (ed. vuonna 23 milj.€). Tukea hakeneita tiloja Kiuruvedellä oli 414 (ed. vuonna 423). Sähköisesti tukihakemuksen jätti 84 % (ed. vuonna n. 92 %). Kiuruvesi on Suomen kolmanneksi suurin maidontuottaja. Maitotiloja oli 141 (ed. vuonna 151) ja maitoa tuotettiin n. 54,7 milj. litraa (ed. vuonna 54,7 milj.littraa). Naudanlihaa tuotettiin n. 3,4 milj. kiloa (ed. vuonna 3,4 milj.kiloa).

Työllisyyden hoitaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
1			1

Toteutui osittain:

Pyritään työllistämään mahdollisimman paljon niitä henkilöitä, joiden työmarkkinatuesta kaupunki joutuu maksamaan puolet

Kiuruveden kaupungin ja Kiuruveden Urheilijat ry:n välisen sopimuksen tavoitteena oli, että Kiuruveden Urheilijat työllistää palkkatuella vähintään 40 henkilöä. Palkkatuella työllistettiin 37 henkilöä. Lisäksi sopimuksen tavoitteena oli, että kuntoutta-

van työtoiminnan paikkoja järjestetään vähintään 60 henkilölle, Vuoden aikana paikkoja järjestettiin 54 henkilölle, joten tavoitteeseen ei päästy. Ohjautumista kuntouttavaan työtoimintaan tulee tehostaa.

Työttömyys vähentyi vuonna 2016. Työttömiä oli 15,4 % työvoimasta eli yhteensä 559 ja heistä alle 25 -vuotiaita 92 (98) ja yli 50-vuotiaita 231 (247). Edellisen vuoden lopussa työttömiä oli 16,6 %. Pitkäaikaistyöttömiä oli 169 henkilöä (ed. vuonna 151 henkilöä).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että työttömyys on kääntynyt laskuun. Tarkastuslautakunta panee huolestuneena merkille pitkäaikaistyöttömyyden huomattavan kasvun.

Edelleen korkea työttömyys lisää nuorten syrjäytymisvaaraa ja eriarvoistumista. Nuorten rekrytointiin työpaikoille tulisi kiinnittää huomiota. Oppisopimuskoulutusta nuorille tulisi lisätä ja kehittää. Olisiko esim. kaupungin yritysneuvonnan mahdollista markkinoida yrityksille oppisopimuskoulutusta ja antaa tietoa käytännön menettelyistä. Työttömyys aiheuttaa taloudellisia ongelmia ja voi pitkittyessään aiheuttaa myös sosiaalisia ongelmia.

Kaupungin työllisyyskehityksellä on ratkaiseva merkitys siihen, miten verotulot kehittyvät.

Kaupungin tarjoama ilmainen yritysneuvonta voi edesauttaa työllisyystilanteen paranemista.

Tehdyistä toimenpiteistä huolimatta työmarkkinatuen kuntaosuus on suuri (0,6 milj.€). Kiuruvedellä kasvu on onnistuttu taitamaan. Kiuruvesi tulee tehokkaasti työttömien ohjautumista työllistämistä edistäviin palveluihin yhteistyössä Kiuruveden Urheilijat ry:n kanssa.

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä kaupungin työnantajille maksamaa nuorten kesätyöllistämistukea. Kesätyö opettaa nuorelle työelämäntaitoja. Kesätyöllä on merkitystä myös nuoren koulutus- ja uravalintoihin.

Kaupungin ja Kiuruveden Urheilijat ry:n välinen sopimus yhteistyöstä työllisyyden hoitamisessa. Sopimuksen kohteena ovat yli 300 päivää työttömänä olleet, työmarkkinatukeen oikeutetut kiuruvetiset henkilöt. V. 2016 kaupunki maksoi Kiuruveden Urheilijat ry:lle tehtävien hoitamisesta 110.000 euroa.

Sosiaalitoimi ja terveydenhuolto

Toiminnalliset tavoitteet (kaupungin talousarvio)

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
2		1	1

Ei toteutunut:

Sosiaalitoimen ja terveydenhuollon lähipalvelujen turvaaminen
Lähipalvelut ovat lääkärin vastaanotto toiminnan osalta vähentyneet.

Toteutui osittain:

Erikoissairaanhoidon menojen hillitseminen perusterveydenhuoltoa vahvistamalla; lääkärin virat täytetään, ajanvarausvastaanoton toimivuutta parannetaan (vastaanotolle tulee päästä 1-2 viikossa)

Ostettu erikoissairaanhoidon (Kys) ylitti talousarvion reilulla 0,7 milj.€. Akuuttivastaanotossa on edelleen ostolääkärit.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Kiuruveden osuus Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän menoista ylitti kaupungin alkuperäisen talousarvion 1,0 milj.€ ja muutetun talousarvion 0,7 milj.€.

Kaupungin on vaikea vaikuttaa ja puuttua kuntayhtymän toiminnan tehokkuuteen ja taloudellisuuteen.

Terveystieteiden palveluiden saatavuus lähipalveluna on asumismukavuuden ja myös turvallisuuden tunteen kannalta todella tärkeää. SOTE-palveluiden mahdollisimman kattavasta ja asukkaiden tarpeet huomioivasta tarjonnasta on pidettävä huolta.

5.2

OPETUSLAUTAKUNTA

Varhaiskasvatuksen vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Varhaiskasvatuksen palvelut ovat välttämättömiä työssäkäyville sekä erilaista tukea tarvitseville perheille.

Opetuslautakunta päätti, että subjektiivista oikeutta varhaiskasvatukseen rajataan 1.8.2016 alkaen.

Opetuslautakunta hyväksyi 19.12.2016 Kiuruveden kaupungin koulujen yhdenvertaisuussuunnitelmat. Yhdenvertaisuuslaki (1325/2014).

Varhaiskasvatuksen toimintamenot ylittyivät 17.318 euroa.

Peruskoulutus vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2	1	

Ei toteutunut:

Palvelukeskuksessa siirrytään pysyviin opetustiloihin. Luupuvudelle rakennetaan uusi koulurakennus. Siirtyminen pysyviin opetustiloihin ei toteutunut v. 2016 aikana. Osa Nivan koulun opetuksesta on toiminut koko vuoden ajan jäähallin tiloissa, johtuen osittain Luupuvuden koulun

hankinnan viivästyisestä. Opetus siirtyi Luupuveden koululle 30.1.2017.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että oppilashuollon palveluiden arvioinnista on tehty verkkokysely.

Kaupunginhallitus keskeytti Luupuveden koulun hankintamenettelyn, koska valittu toimittaja Teijo-Talot Oy ei pystynyt toimittamaan koulurakennusta. Kaupunginhallitus velvoitti teknisen palvelukeskuksen aloittamaan koulun uuden hankintamenettelyn. Tekninen lautakunta valitsi 5.7.2016 koulun toimittajaksi Jivaco Oy:n.

Väestön väheneminen on vaikuttanut oppilasmäärään siten, että oppilaita oli peruskoulussa keskimäärin 898 (vuonna, 2015; 917, vuonna 2014; 948 ja v. 2013; 970).

Lukiokoulutus vastuualue

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
4	2	2	

Ei toteutunut:

Arvioidaan opiskeluhuollon palvelut:

Opiskeluhuollon palvelujen arviointi siirtyi kevätlukukaudelle 2017.

Varataan riittävä resurssi ei – oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamiseen

Ei – oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamiseen ei tehty suunnitelmaa.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että suunnitelma ei-oppivelvollisten opettamiseen ja ohjaamisen tehdään.

Nuorten aikuisten pitämiseksi paikkakunnalla tulee kiinnittää huomiota lukiokoulutuksen ylläpitoon, kehittämiseen sekä koulutuksen houkuttelevuuteen.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan joustavampi kurssien valinta, oppimateriaalin käytettävyys sekä oppilaiden työtaakan helpottaminen olivat syitä siirtymiseen takaisin viisijaksojärjestelmään.

Kiuruveden lukiossa siirryttiin takaisin alkuperäiseen viiteen jaksoon perustuvaan järjestelmään. Vuosina 2012-2016 lukiossa oli nelijaksojärjestelmä.

Lukion oppilasmäärä on kasvanut 3 oppilaalla (145 oppilasta v. 2015). Lukiosta valmistui 42 oppilasta v. 2016 (51 oppilasta v. 2015).

5.3

SIVISTYSLAUTAKUNTA

Sivistyspalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Henkilöstöressurssien vähäisyyden vuoksi joitakin kirjastopalveluita on jouduttu lopettamaan esim. lukupiiritoiminta.

Tarkastuslautakunta huomioi, että vähäisistä henkilöresursseista huolimatta kirjastotoiminta on idearikasta ja monipuolista mm. satutunnit, lukukoiratoiminta ja pelihuone, joka on mahdollistanut pelitapahtumien järjestämisen.

Kulttuuritalon kävijämäärän kasvattamiseksi voisi tapahtumien tiedottamisessa hyödyntää enemmän myös perinteisiä keinoja esim. kauppojen ilmoitustaulut sekä paikallislehden ilmoitukset ja muistilistat.

Museon 80-luvun näyttely sai paljon mediahuomiota ja näyttely veti paljon kävijöitä museola. Museokäynnit kasvoivat yli 60 %.

Kirjastoauto oli liikenteessä joka toinen viikko.

Kirjaston kävijä- ja lainausmäärät laskivat kirjastoautopalvelun vähentämisen vuoksi.

Kirjastonjohtaja jäi eläkkeelle, jonka jälkeen kirjaston hallinnollisista tehtävistä on vastannut kulttuurisihteeri. Myös toimistos sihteeri eläköityi.

Vapaa-aikapalvelut

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Toiminnalliset tavoitteet saavutettiin hyvin.

Tarkastuslautakunta on erittäin tyytyväinen kaupungin liikunta-, nuoriso-, kulttuuri- ja muihin vapaa-ajan palveluihin. Näillä palveluilla on suuri merkitys asukkaiden hyvinvointiin ja nuorten syrjäytymisen ehkäisyyn.

Tarkastuslautakunta arvostaa etsivän nuorisotyön tekemää työtä. Työntekijät ovat määräaikaissa työsuhteessa. Työsopimus uusitaan vuosittain Avi:n rahoituspäätöksen tultua. **Työsuhteiden vakinaistaminen tulisi selvittää.** Rahoituksen epävarmuus ei saisi olla riittävä peruste työn määräaikaaisuudelle, kun tehtävä työ on muodostunut käytännössä pysy-

väksi osaksi kunnan toimintaa. Nuori tarvitsee pysyvän, turvallisen ja luottamuksellisen aikuiskontaktin.

Etsivä nuorisotyö sai vuodelle 2016 valtionavustusta 57.000 euroa kahden etsivän nuorisotyöntekijän palkkaus- ja toimintakuluihin.

Nuorisotalon kävijämäärät nousivat vuoden 2016 aikana huomattavasti. Nuorisopalvelut aloitti uutena toimintana 8 –tyttöryhmän toiminnan 7 –tyttöryhmän toiminnan lisäksi.

5.4

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Hallinto

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2	1	
Ei toteutunut:			
<i>Tuetaan henkilöstöresursseja käyttämällä sesonkiluonteisesti tilapäisiä opiskelijoita tai työharjoittelijoita.</i>			
<i>Tavoite ei toteutunut. Johtoryhmä linjasi kokouksessaan 23.2.2016, että ketään ei oteta töihin, joten tavoitetta ei voinut toteuttaa.</i>			
Tarkastuslautakunnan arvio:			
<i>Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että jossain määrin pyritään käyttämään työharjoittelijoita. Opiskelijoille on tärkeää hankkia työkokemusta, oppia tärkeitä työelämäntaitoja ja soveltaa koulussa opittuja asioita.</i>			
<i>Tarkastuslautakunta huomio koko teknisen palvelukeskuksen henkilöstön korkea keski-ikä, joka ulottuu kaikille tulosalueille. Merkittävä määrä avaintyöntekijöitä jää eläkkeelle lähes samanaikaisesti. Seuraavien neljän vuoden aikana kokonaisvahvuudesta, 45, eläkkeelle siirtyy n. 12 työntekijää eli noin 1/3 ja lähimmän 9 vuoden aikana n. 25 eli yli puolet.</i>			

Maatalouden maksuvaikeudet heijastuvat maatilojen maksuvelvollisuuden laiminlyönteinä. Teknisen toimialan valmiussuunnitelma päivitettiin.

Rakennusvalvonta

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta pitää esimerkillisenä yhteistyötä Ylä- ja Pohjois-Savon alueella.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että yleisestä taloustilanteesta huolimatta rakennuslupien määrä v. 2016 on kasvanut.

Toimintatuotot alittuivat n. 17.000 euroa johtuen epärealistisesta tulotavoitteesta sekä alhaisesta lupamäärästä. Lupamäärät ovat olleet selvässä laskussa viime vuosina.

v. 2016 rakennuslupia myönnettiin 78 kpl; (asuinrakennukset 4, talousrakennukset 11, lomiasunnot 5, karjarakennus 2, muut maatalouden rakennukset 8, muut 29). Vuonna 2015 rakennuslupia myönnettiin 74 kpl. Toimenpidelupia yhteensä 15 kpl (18 kpl) ja toimenpideilmoituksia 41 kpl (31). Purkamislupia myönnettiin 1 kpl (3) ja purkamisilmoituksia käsiteltiin 2 kpl (1).

Rakennusvalvontajaosto kokoontui kaksi kertaa.

Tiet ja alueet

Yhdyskuntasuunnittelun sekä Liikenneväylät ja alueet vastuualueet

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
5	3		2

Osittain toteutui:

Tavoite 1. Kallion alueen asemakaava etenee muutosvaiheeseen

Kallion alueen asemakaavan muutosluonnoksen nähtävänä olo viivästyi. Kaava-alueelle tarvittavat perusselvitykset voidaan hankkia v. 2017 määrärahoista.

Tavoite nro 3:

Talvikauden jälkeen tehdään päätökset jatkovuosien toimintamallista.

Uusi urakkajakso aloitetaan vasta syksyllä 2017.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tavoite 3 on vaikeaselkoinen ja toteutumisen arviointi on vaikeaa.

Haja-asutusalueen tieverkon kunto on edelleen huolenaihe. Perustuotanto, metsätalous ja yhä kasvava kuljetuskalusto edellyttävät toimivaa tieverkkoa ympäri vuoden.

Tarkastuslautakunta arvostaa Kiuruveden kaupungin panostusta yksityisteiden kunnossapidon ja parantamishankkeiden avustamisessa. Kaupungin tulee pyrkiä tavoitteena oleviin yksityisteiden avustusprosentteihin.

Tarkastuslautakunta huomioi kadunrakennushankkeiden pitkäaikaisen keston mm. Kirkkokadun perusparantaminen. Pitkittyneet hankkeet vaikuttavat asukkaiden viihtyvyyteen ja hankaloittavat liikenteen sujuvuutta.

Yksityisteiden kunnossapidon avustamisessa tavoitteena oli 70 %:n avustus läpiajoteille ja 60 %:n muille teille. Laskennallinen avustusprosentti v. 2016 oli läpiajoteilla 48 % ja muilla teillä 42 % (v. 2014, 53 % ja 46 %).

Mittausteknikko jäi eläkkeelle 1.2.2016. Mittausteknikon virka muutettiin maanmittausinsinöörin viraksi. Virka täytettiin alku vuodesta.

Kiinteistöt

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	1	1	1

Ei toteutunut:

Kiinteistöjen ylläpitokulut ja –tuotot pidetään tasapainossa

Toimintatuottojen alitus oli n. 10.000 € ja toimintakulujen ylitys n. 85.000 €.

Osittain toteutui:

Kaupungin omistuksessa olevat rakennukset pidetään tehokkaassa käytössä. Tyhjästä ja tarpeettomista kiinteistöistä luovutaan. Tyhjät kiinteistöt myydään julkisella tarjouskilpailulla. Huonokuntoiset rakennukset puretaan.

Tyhjiä ja käyttämättömiä tiloja on Lassi-Pekassa, Pössilässä, Puistololan päiväkodissa, Väreesä, rautatieaseman makasiinissa ja Luupuveden toisessa koulurakennuksessa.

Vanhan Säästöpankkirakennuksen myyntipäätös tehtiin valtuustossa 14.12.2016.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan energiatehokkuushanke, Esco-hanke, on kustannustehokas ja sen sisältämät energiankulutusta vähentävät toimenpiteet pienentävät kaupungin käyttötalouksia.

Kaupungilla ei ole riittäviä taloudellisia resursseja huoltaa ja korjata vanhenevia kiinteistöjä. Korjausvelka lisääntyy eikä tilanteeseen ole lähivuosina tulossa muutosta.

Rakennustyön riittävään valvontaan tulee kiinnittää huomioita.

Useissa kaupungin kiinteistöissä on sisäilmaongelmia sekä muita korjaustarpeita. Esim. Nivan koulurakennuksen sisäilmaongelmat jatkuvat vuodesta toiseen.

Lukiolla tehdyn terveystarkastuksen (v. 2015) mukaan yli puolet (57 %) lukion opiskelijoista kokee, että kylmyys haittaa opiskelua. Kaupungin tulee järjestää turvalliset, terveelliset ja tarkoitukseen sopivat tilat. Ne edistävät työn ja opiskelun sujuvaa tekemistä ja ehkäisevät sairastumisia.

Rakennusten käyttöaste on 93 %.

Vesi- ja viemärilaitos

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	2		1

Toteutui osittain:

Jätevesipuhdistamon ympäristöluvan lupamääräyksen mukaisesti laaditaan käsiteltyjen jätevesien purkupaikkaselvitys sekä viimeistään 31.12.2016 pannaan vireille ympäristöluvan muuttamista ja vesilain mukaista lupaa koskeva hakemus.

Hakemuksen jättämiselle saatiin jatkoaikaa 31.12.2017 saakka.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että vesihuoltolaitos seuraa kotitalouksien veden käyttöä ja ottaa yhteyttä kiinteistön omistajaan poikkeavasta veden kulutuksesta.

Arvioidut liittymismaksutulot toteutuivat 109 prosenttisesti. Myydystä vesimäärästä jäi toteutumatta 43.000 m³ ja laskutetusta jätevedestä 19.000 m³.

Tuotot eivät toteutuneet arvioidusti.

Vesihuoltolaitoksen valmiussuunnitelma päivitettiin.

6.

INVESTOINNIT

Kaupungin bruttoinvestoinnit olivat kertomusvuonna 3,43 milj. euroa (ed. vuosi 3,31 milj. euroa).

Merkittävin investointi oli terveyskeskuksen ensiapu- ja vastaanottotilojen saneeraus 650.000 €. Työ jatkuu vuoden 2017 puolelle.

Tulorahoituksella (vuosikate) ei pystytä kattamaan investointeja. (Investointien tulorahoitus 93 %, ed. vuonna 110,8 %.)

Investointiosan valtuuston hyväksymättömät määräraharahaylitykset:

Kiinteät rakenteet ja laitteet (khal)	12.000 €
Sijoitukset ja muut pitkävaikutteiset menot	309.761 € *
Kiinteistöt	20.851 €

*Tähän oli varattu 32.000 € PyhäNet Oy:n rakentamaa laajakaistaa varten. Määrärahaa ei tarvittu ko. tarkoitukseen. Savonia-ammattikorkeakoulun kuntayhtymän purkamisesta aiheutui Kiuruveden kaupungille seuraavat kirjaukset investointiosaan (Savonia Oy): menot 341.761 ja tulot 285.893 euroa, netto -55.868 €.

Vuonna 2016 sijoitusvaroja ei käytetty investointien rahoittamiseen.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Investoinnit ovat olleet tarkoituksenmukaisia.

Investointeja jouduttiin lykkäämään ja ne tulevat myöhemmin toteutettaviksi.

Kaupungin lainakanta ei saa kasvaa, vaan mieluummin pienentyä. Kuitenkin investointiohjelma vuosil-

le 2017-2019 on noin 1,6 milj.€ suurempi kuin hyväksytyin taloussuunnitelman vuosikatteet yhteensä ko. vuosina. Investointeja ei voida kokonaan kattaa tulo-rahoituksella vaan uutta lainaa on otettava vähintään tuo 1,6 milj.€. Kaupungin investointitahdin tulisi olla vuosikatteen mukainen. Lähes kaikki kaupungin rakennusinvestoinnit ovat korjausinvestointeja.

7. KAUPUNKIKONSERNI

Kaupungin konsernirakenteeseen kuuluvat

Tytäryhteisöt:

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma
Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy
As Oy Kiuruveden Ruotu
Kiurunportti Oy

Kuntayhtymät:

Itä-Suomen Päihdehuollon ky
Pohjois-Savon sairaanhoitopiirin ky
Pohjois-Savon liitto
Savon koulutuskuntayhtymä
Savonia ammattikorkeakoulun ky
Vaalijalan ky
Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä
Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymä

Yhteis- ja omistusyhteisyhteisöt:

Ylä-Savon ICT-palvelut Oy
Ylä-Savon Jätehuolto Oy
Ylä-Savon Vesi Oy
Ylä-Savon Pääomarahasto Oy
Savon Eläinsairaala Oy

Yhdistelemättömät yhteisöt:

Virranniemi-säätiö (Koy Kiuruveden Kiurunkulma omistaa säätiöstä 50 %)
Asunto Oy Kiuruveden Pakastiainen

Kiinteistö Oy Kiuruveden Kiurunkulma

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
3	3		

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä toteaa, että tilikauden voitto oli 99.600 euroa ja vuokrasaatavien

määrä on edelleen pienentynyt.

Vuokrankorotukset ovat olleet maltillisia.

Tarkastuslautakunta tyytyväisenä huomioi, että yhtiö on pystynyt lyhentämään lainojaan eikä uutta lainaa otettu. Tarkastuslautakunta on kuitenkin huolestunut yhtiön suuresta lainamäärästä.

Kiurunkulma haki uutta toimitusjohtajaa v. 2016 lopussa. Hakuilmoituksen mukaan hakijalla tulee olla valmius ottaa vastaan kaupungin toisen tytäryhtiön Kiuruveden yritys kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajan työtehtävät siirtymäajan jälkeen.

Vuokratalo Katajatie 3 purettiin syksyllä 2016.

Yhtiö lyhensi lainoja 809.501 euroa, uutta lainaa ei otettu. Vuokria korotettiin 0,10 euroa/m²/kk.

Kiuruveden Yritys kiinteistöt Oy

Toiminnalliset tavoitteet

Yhteensä	Toteutui	Ei toteutunut	Toteutui osittain
2	1	1	

Ei toteutunut:

Vuokrasaatavien määrä pienenee vuoteen 2015 verrattuna

Vuokrasaatavat kasvoivat n. 120.000 €. Saatavista on tehty vuoden 2017 alussa maksusopimukset ja niiden toteutumista seurataan aktiivisesti.

Yhtiön laatimaa ja kaupunginvaltuuston 22.6.2015 § 29 tiedoksi merkitsemää talouden tervehdyttämishjelmaa on alettu noudattamaan.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunta huomioi vuokrasaatavien suuren määrän. Yhtiön tulee huolehtia siitä, että vuokrasaatavat pienenevät.

Kaupunki myönsi yhtiölle avustusta 143.000 €, joka sisälsi yhtiön lainojen korot ja Metallihallin vuokran. Yhtiö lyhensi lainoja vain 23.000 € ja muille lainoille se haki rahoituslaitoksilta lyhennysvapaata vuodelle 2016 ja myös vuodelle 2017.

Kiuruveden Yritys kiinteistöt Oy:n ja Koy Kiuruveden Kiurunkulman yhteinen toimitusjohtaja ilmoitti keväällä 2016, että hän luopuu Yritys kiinteistöt Oy:n toimitusjohtajan tehtävistä 31.5.2016 lukien ja samalla Koy Kiuruveden Kiurunkulma lopetti kirjanpito palveluiden myymisen Yritys kiinteistöt Oy:lle. Kiuruveden Yritys kiinteistöt Oy on ostanut toimitusjohtaja- ja kirjanpito palvelut 1.6.2016 alkaen Omni Yrityspalvelut Oy:ltä. Yhtiö maksoi isännöinti- ja kirjanpito palveluista Koy Kiuruveden Kiurunkulmalle 21.835 euroa (sis. alv) ja ajalta 1.6 – 31.12.2016 Omni Yrityspalvelut Oy:lle 42.860 euroa (sis. alv).

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan taloushallinnon ja toimitusjohtajuuden kilpailuttamisesta ei käyty neuvotteluja etukäteen emon kanssa. Tytäryhtiöiden isännöinnin ja kirjanpidon järjestämistä tulee tarkastella tulevaisuudessa kokonaisuutena.

Yrityskiinteistöjen toimitusjohtajuus sekä käytännön työ siirtyi ulkopuolisille. Yhtiö on suuri osa kaupungin elinkeinopolitiikkaa. Yhtiöhallituksen rooli korostuu entisestään, on valvottava heti alusta alkaen, miten yhtiö toimii omistajan tahdon mukaisesti.

Yrityskiinteistöt Oy:n tilikauden tappio oli n. 144.000 euroa. Edellisen tilikauden tulos oli voitollinen 348.000 euroa. Positiiviseen tulokseen vaikutti kaupungin avustus 0,88 milj.€.

Yhtiöllä on pitkäaikaista vierasta pääomaa 5.459.000 euroa. Lainakustannukset ovat haaste, johon yhtiön on suhtauduttava vakavasti.

Tytäryhteisöjen tavoitteet ovat osittain epätarkoituksenmukaisia, koska ne eivät liity yhtiön ydintoimintaan.

Yhtiö ei lyhentänyt lainojaan vuonna 2016 eikä lyhennä myöskään vuonna 2017. Tämän johdosta kaupungin ei tarvitse em. vuosina myöntää yhtiölle n. 0,7 milj.€ / vuosi avustusta. Tämän hetkisten tietojen mukaan yhtiö tarvitsee v. 2018 n. 0,7 milj.€ avustuksen. Kaupungin on jatkettava avustuksen maksamista siihen saakka kunnes yhtiö pystyy vastaamaan lainojen lyhennykset omasta tuloksestaan.

8. HENKILÖSTÖ

Henkilöstöraportti vuodelta 2016 käsiteltiin kaupunginhallituksen kokouksessa 8.5.2017.

Henkilöstön määrä v. 2016 oli 373 (ed. vuonna 350). Tästä vakinaisessa virka- tai työsuhteessa oli 293 henkilöä (299), määräaikaisessa 66 henkilöä (27), sijaisia 13 (20) ja työllistettyjä 1 (4). Naisia kaupungin palveluksessa oli 292 ja miehiä 81.

Henkilöstön sairauspoissaoloja oli v. 2016 aikana 10,6 päivää henkilöä kohti (edell. vuonna 10,3 pv). *Henkilöstöraportista ei käy selville mitkä sairaudet aiheuttavat eniten sairauslomia.*

Henkilöstön keski-ikä oli v. 2016 lopussa n. 48,4 vuotta. Vuoden 2016 aikana eläkkeelle siirtyi 22 henkilöä (sis. kaikki eläkejärjestelyt).

Vuoden 2016 henkilöstökulut olivat yhteensä noin 15,6 milj.€, josta palkkojen ja palkkioiden osuus oli noin 11,2 milj. € ja henkilösivukulujen osuus oli noin 4,4 milj. €.

Henkilöstökulut ylittivät talousarvion n. 40.000 eurolla. Henkilöstökulut pienuivat n. 520.000 euroa vuoteen 2015 verrattuna eli -3,2 %.

Kertomusvuonna henkilöstöjaoston ja yhteistoimintaelimien kokouksia pidettiin kolme.

Ritarikuntien kunniamerkin sai kuusi kaupungin työntekijää.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Ikääntyvä henkilökunta asettaa haasteita sairauspoissaolojen kohdalla, joten ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin on tulevaisuudessa syytä kiinnittää henkilöstöä koskevassa päätöksenteossa aikaisempaa enemmän huomioita. Kaupungin työterveyshuollon kustannukset painottuvat sairaanhoidosta aiheutuviin kustannuksiin.

Henkilöstön keski-ikä on melko korkea, mutta viime aikoina töihin on otettu nuorempaa henkilöstöä.

Työhyvinvointia tukemaan tulisi ottaa käyttöön liikunta- ja kulttuurisetelit.

Työntekijöiden viihtyvyyden kannalta oman työyhteisön hyvä henki on keskeinen asia. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että työkykyä ylläpitävään toimintaan varataan riittävä määräraha ja esimiehet toteuttavat toimintaa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä, että kehityskeskusteluita käydään vuosittain. Kehityskeskusteluilla tulisi olla tavoite: mikäli kehityskeskustelussa tehdään työntekijälle esim. koulutussuunnitelma, tulisi tämän myös toteutua. Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä, että kaikkien yksiköiden koulutusmäärärahat ovat tasapuoliset ja henkilöstöllä on kaikissa yksiköissä yhtäläiset mahdollisuudet osallistua koulutuksiin.

Tarkastuslautakunta toistaa toiveensa, että henkilöstöraporttiin tulisi lisäinformaationa mm. koulutuspäivien määrät sekä kuinka moni on osallistunut koulutuksiin (sisäinen ja ulkoinen koulutus). Henkilöstön kouluttautumista tulee motivoida ja kannustaa.

Tarkastuslautakunta huomioi, että kehityskeskustelujen pitäminen on yleistynyt, mutta mm. johtoryhmän kehityskeskusteluja ei ole kaikkien osalta käyty.

Hyvä perehdyttäminen lyhentää työn ja toimintatapojen oppimiseen tarvittavaa aikaa. Kaupungilla tulisi olla perehdyttämis- ja henkilöstöopas ns. ”Tervetuloa opas”. Perehdyttäminen auttaa myös ns. hiljaisen tiedon säilyttämisessä organisaatiossa.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä asiana, että kaupungilla on otettu käyttöön etätyömahdollisuus. Etätyömahdollisuuden tarjoaminen tukee kaupungin strategiaan kirjattua työhyvinvoinnille asetettuja tavoitteita.

Sivistysjohtaja Tapio Knuutinen jäi eläkkeelle 1.11.2016. Virkaa ei täytetty, vaan sivistystoimessa tehtiin organisaatiomuutoksia ja tehtäviä jaettiin useammalle henkilölle. Sivistystoimen vastaavaksi nimettiin Nivan koulun rehtori Minna Lilja. Kaupunginvaltuusto hyväksyi muutokset 14.12.2016. Minna Lilja kuuluu kaupungin johtoryhmään.

Kaupunginvaltuusto valitsi 22.6.2015 kaupunginsihteeriksi Tuomo Sallisen. Itä-Suomen hallinto-oikeus kumosi kaupunginvaltuuston tekemän päätöksen 9.9.2016. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan kaupunginvaltuuston päätös on puutteellisesti perusteltu ja virheellinen. Kaupunginvaltuuston päätöksestä ilmenevät valintapäätöksen perustelut eivät täytä viranomaisen päätöksen perustelemiselle asetettuja vaatimuksia hakijoiden ansioiden vertailun osalta. Hallinto-oikeuden päätöksen mukaan on siis aina virkaa/toimea täyttäessä tehtävä kirjallinen ansiovertailu hakijoista.

Sama henkilö teki valituksen hallinto-oikeuteen, lausuntopyynnön tasa-arvovaltuutetulle, valvontapyynnön aluehallintovirastolle, haastehakemuksen yhdenvertaisuuslain ja naisten ja miesten välisestä tasa-arosta annetun lain hyvitystä koskevassa asiassa ja tutkintapyynnön poliisille työsyrynnästä (kihlakunnansyyttäjä antoi päätöksen syyttämättä jättämisestä 14.3.2017).

Hakuprosessi käynnistettiin uudelleen ja kaupunginvaltuusto valitsi 16.1.2017 kaupunginsihteeriksi uudelleen Tuomo Sallisen. Hallinto-oikeusprosessin ajan kaupunginvaltuuston päätöksellä Tuomo Sallinen toimi kaupunginsihteerin avoimen viran hoitajana.

Työsuojelupäällikkö Markku Ruotsalainen muutti paikkakunnalta pois ja uutena työsuojelupäällikkönä 1.12.2016 aloitti Jukka Ruotsalainen.

Tasa-arvo – ja yhdenvertaisuuskysely toteutettiin syyskuussa (Hjaos 28.10.16)

9. SISÄINEN VALVONTA, RISKIENHALLINTA JA KONSERNIVALVONTA

Valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista kaupungissa ja kaupunkikonsernissa (KL 14 §). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tulee perustua järjestelmälliseen ja dokumentoituun toimintatapaan. Tilintarkastajien on tarkastettava onko kunnan sisäinen valvonta ja riskienhallinta sekä konsernivalvonta järjestetty asianmukaisesti (KL 123 §).

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupungin sisäinen valvonta on riittävän kattavaa ja järjestelmällistä.

Kaupungilla tulee olla riskienhallintasuunnitelma. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta tulee liittää nykyistä kiinteämmin yhteen. Lisäksi kaupungin tulee kiinnittää erityistä huomioita uusien sopimusten laadittaessa, että niissä on huomioitu riski- ja kriisitilanteet. **Sopimushallinnasta tulee tehdä ohjeistus.**

Kaupungin sisäinen hankintaohjeistus on päivitettävä vastaamaan uuden hankintalain muutoksia.

Konsernivalvonta:

Tarkastuslautakunta huomioi, että toimintakertomuksessa selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä on kirjoitettu laajemmin kuin edellisenä vuonna.

Konsernitasolla sisäiseen valvontaan kuuluva riskienhallinta ei ole toteutunut tytäryhtiöiden talouden osalta, eikä sitä ole ollut mahdollista toteuttaa Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän talousseurannassa.

Uusille luottamushenkilöille tulee järjestää konsernijohtamiseen liittyvää koulutusta.

Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan konserniohjaus on ollut puutteellista eikä konserniohjetta ole kaikilta osin toteutettu.

Konserniohje kohta 5. Kaupungin toimielinten toimivallanjako

Kaupunginhallitus ei ole tehnyt päätöksiä, joissa se olisi antanut ohjeita tytäryhteisöille. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan tiedonkulussa kaupungin ja tytäryhteisöjen välillä on puutteita.

Tytäryhteisöjen taloudellisen aseman seuranta ja raportointi toteutui osittain osavuositarkastuksen laadinnan yhteydessä. Tytäryhteisöjen raportointi ei perustu standardoituihin tunnuslukuihin ja niiden ohjalta tehtyyn analyysiin. Tunuslukuvertailu kannattavuudesta, kasvuvalmiudesta vakavaraisuudesta ja suhteellisesta velkaantuneisuudesta auttaa taloudellisten riskien arviointia kaupunkikonsernissa. Tytäryhteisöt eivät raportoi investointitarpeista ja niihin varautumisesta.

Konserniohjeen 10 kohdan mukaan kaupungin sisällä on pyrittävä siihen, että tytäryhteisöjen toiminta vastaa kaupungin tavoitteita ja että emoyhteisön ja tytäryhteisöjen välillä tehdään yhteistyötä silloin, kun se on konsernin kannalta hyödyllistä. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kaupunki ja tytäryhteisöt eivät ole tehneet yhteistyötä eikä aiheesta ole keskustelut.

Konserniohjeen 7 kohdan mukaan tytäryhteisöt ovat velvollisia pyytämään ennen erityisen merkittäviä päätöksiä ohjeet kaupungilta päätöksentekoa varten mm. vakuuttaminen ja muu riskin hallinta. Tarkastuslautakunnan käsityksen mukaan konsernijohto ei ole ohjannut eikä koordinoanut tytäryhteisöjen riskikartoituksen tekemistä eikä muita riskienhallintaan liittyviä asioita. Riskien vakuuttamisessa ja omavastuuosuuksissa ei ole noudatettu konsernissa yhtenäisiä toimintaperiaatteita. Emoyhteisö ei tiedä onko riskienkartoitus tytäryhtiöissä ajan tasalla ja onko se tehty riittävän kattavasti. Kaupunkikonsernin riskienhallintaa ja seurantaa ei ole vastuutettu konsernijohdon osalta selkeästi.

Tarkastuslautakunta pitää hyvänä uudistuksena sitä, että johtoryhmän jokaiselle asialistalla käsitellään kaupunkikonserniasioita.

Tarkastuslautakunta huomioi, ettei ohjeiden anto tytäryhteisöille ole riittävää eikä kaupunginvaltuusto ole vahvistanut omistajapoliittisia linjauksia. Omistajaohjauksella tulee huolehtia siitä, että kaupungin tytäryhtiöiden toiminnassa otetaan huomioon kaupunkikonsernin kokonaisuus Kuntalain 47 §:n mukaisesti.

Kaupunginjohtaja on konsernijohtaja, eikä hänen ole tarkoituksenmukaista olla tytäryhtiöiden hallituksessa. Tämä tulee ottaa huomioon viimeistään uuden valtuuston esittäessä henkilöitä tytäryhteisöjen hallituksiin.

Konserniohje tulee päivittää uuden kuntalain mukaiseksi.

10.

EDELLISEN VUODEN ARVIINTIHAVAINNOILLE TEHDYT TOIMENPITEET

Tarkastuslautakunta pitää tärkeänä arviointikertomuksen jälkiseurantaa. Keskeistä arviointityön merkityksen kannalta on se, miten arviointikertomusta ja sen sisältöä käsitellään valtuustossa ja miten arviointia hyödynnetään kaupungin toiminnassa.

Vuoden 2015 tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen mukaan kaupunginhallituksen tulee varmistua siitä, että hallintokunnat ja myös tytäryhtiöt antavat selvityksen syyskuun 2016 loppuun mennessä arviointikertomuksessa esitettyjen epäkohtien ja suositusten johdosta tehdyistä toimenpiteistä. Tarkastuslautakunta käsitteli kaupunginhallituksen antaman selvityksen kokouksessaan 4.10.2016.

Tarkastuslautakunnan arvio:

Tarkastuslautakunnan mielestä annetut selvitykset olivat riittävän kattavia ja perusteellisia.

Vastine oli toteutettu selkeästi ja siinä erottui hyvin tarkastuslautakunnan kommentit ja annettu vastine.

11. LYHYT KATSAUS KULUNEeseen VALTUUSTOKAUTEEN

Tilintarkastusyhteisön ja tarkastushenkilöstön vaihtuminen toi tarkastuslautakunnan toimintaan oman haasteensa.

Valtuusto valitsi kaupungin vuosien 2013-2016 tilintarkastusyhteisöksi Oulun HTM&JHTT -Tarkastus Oy:n. Vastuullisena tilintarkastajana toimi Pentti Malinen. Yrityskaupassa v. 2014 Talvea Oy osti Oulun HTM&JHTT-Tarkastus Oy:n koko osakekannan. Kiuruveden kaupungin vastuullisena tilintarkastajana aloitti Marko Paasovaara ja vastuullisen tilintarkastajan varahenkilönä toimi Pentti Malinen. Pentti Malisen yllättävän poismenon jälkeen vastuullisen tilintarkastajan varahenkilönä on toiminut v. 2016 alkaen Timo Nuutinen.

Silmiinpistävä on ollut **eläköitymisistä johtunut johtavien viranhaltijoiden suuri vaihtuvuus**. Suunnittelupäällikkö v. 2012, virkaa ei täytetty

Kaupunginkamreeri v. 2011

Kaupunginjohtaja v. 2013

Kaupunginsihteeri v. 2015

Sivistystoimen johtaja / vastaava v. 2016

Johtoryhmän jäsenistä vain tekninen johtaja on pysynyt samana.

Ylä-Savon SOTE –kuntayhtymän taloutta ja toimintaa on ollut vaikea seurata, koska sen raportointi on ollut puutteellista. Suurin osa kuntakohtaisista kuukausiraporteista eivät perustuneet todelliseen palvelujen käyttöön vaan historiatietoihin. Talousarvion toteutumista on ollut vaikea ennustaa. Esim. v. 2014 SOTE kuntayhtymän selvityksen mukaan joulunajan palkat ylittivät talousarvion sadoilla tuhansilla euroilla. Kiuruveden kaupunki huomautti asiasta, että sijaistarve on ennakoitavissa jo talousarvion laadintavaiheessa.

Kiuruveden Yrityskiinteistöt Oy:n osakkeiden arvonalentumiskirjaukset:

Vuoden 2014 tilinpäätöksen mukaan Yrityskiinteistöt Oy:n osakkaiden arvonalennustarve on n. 2,2 milj.€. Kaupunginhallitus päätti 23.2.2015 jaksottaa arvonalennuskirjaukset niin, että osakkeiden arvo kaupungin taseessa on kirjanpitolain mukainen viimeistään v. 2017 tilinpäätöksessä. Kaupunki on kirjannut tytäryhtiön osakkeiden arvonalennusta vuosina 2014-2016 yhteensä n. 1,6 milj.€. Vuoden 2017 talousarviossa on varauduttu n. 0,3 milj.€ arvonalennukseen.

Kaupungin tuloveroprosenttia korotettiin 1 % vuonna 2014 (20,75%)

Kausi on ollut maataloudelle raskas johtuen maitokiintiöiden poistumisesta, Venäjän tuontikielloista sekä maataloustukien maksujen myöhästymisestä.

Kaupungin talouden haasteena on ollut säästöpainneiden ja investointitarpeiden yhteensovittaminen. Sosiaali- ja terveydenhuollon maksuosuutta varten varattu määräraha on ylittynyt joka vuosi. Soten perustamisesta lukien maksuosuus on kasvanut 16 %. (v. 2010; 29,3 M€, v. 2016; 33,9 M€)

Tilastoja:

Väestön vähennys

2013	2014	2015	2016 /
-123	-114	-149	-155

Yli-/ alijäämä milj.€

2013	2014	2015	2016
-1,512	0	-0,203	-0,685

Vuosikate

2013	2014	2015	2016
1,02M€	2,42 M€	3,58 M€	2,89 M€
115/as	276/as	416/as	342/as

Verotulot

2013	2014	2015	2016
23,1M€	24,2 M€	24,9 M€	23,6 M€

Valtionosuudet

2013	2014	2015	2016
29,7M€	29,9 M€	30,2 M€	31,3 M€

Investoinnit -brutto

2013	2014	2015	2016
7,16M€	5,87 M€	3,31 M€	3,43 M€

Lainakanta

2013	2014	2015	2016
27,2M€	29,6 M€	29,9 M€	29,2 M€
3074/as	3379/as	3480/as	3455/as

Kuntakonsernin lainakanta

2013	2014	2015	2016
49,69M€	54,51 M€	55,61M€	54,56 M€
5604/as	6227/as	6466/as	6461/as

Taseessa oleva aikaisempien vuosien ylijäämä

2013	2014	2015	2016
3,4milj.€	1,9 milj.€	1,7 milj.€	1,0 milj.€

12. YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Edelleen tarkastuslautakunta kiinnittää huomiota tavoitteiden sekä sisällön että mitattavuuden puutteisiin. Toiminnalliset tavoitteet tulee määritellä siten, että niiden toteutumista voidaan mitata ja arvioida. Tarkastuslautakunta korostaa, että tavoitteiden ja tavoitekokonaisuuksien tulee olla oleellisia tulosalueen perustoimintojen kannalta.

Edelleen tarkastuslautakunta korostaa, että toimintakertomuksessa tulisi jokaisen tavoitteen kohdalla olla selkeänä vastaus siihen, onko tavoite toteutunut vai ei. Lisäksi toimintakertomuksessa olisi nykyistä selvemmin esitettävä perusteet, miksi tavoitetta ei ole saavutettu ja miten tavoite voidaan saavuttaa. Tarkastuslautakunta huomioi, että toiminnallisten tavoitteiden määrää on vähennetty ja niitä on tiivistetty, vaikkakin tavoitteita joillakin tulosalueilla on yhä liikaa. Sopiva tavoitemäärä max 3 / tulosalue.

Tavoitteita oli yhteensä 56, joista toteutui 35 (62,5 %), ei toteutunut 12 (21,4 %) ja osittain toteutui 9 (16,1 %).

Tarkastuslautakunta pitää Kiuruveden väestömäärän rajua laskua erityisen huolestuttavana. Haasteellisin ryhmä kaupungin väestönkehityksen kannalta on erityisesti 16-24 –vuotiaat nuoret aikuiset. Ikäryhmän poismuuttamiseen vaikuttaa erityisesti työ- ja opiskelupaikkojen vähyyt.

Kaupungin taloudellinen tilanne on heikko. Kriisikuntakriteereitä täyttyy kolme. Se on vakava signaali. Taloussuunnitelma tulee saada tasapainoon ja ylijäämäiseksi. Tarkastuslautakunta huomioi, että talouden tunnusluvut heikkenivät.

Positiivinen merkki on lainakannan taittuminen, mutta lainamäärä on huolestuttava ja huomattavasti yli valtakunnallisen keskiarvon.

Tilikauden tulos jäi alijäämäiseksi 685.372 euroa. Edellisen kerran kaupungin tulos on ollut selvästi ylijäämäinen vuonna 2009; 812.000 € (v. 2011 ylijäämä 12.000 euroa).

Verotulot vähenivät vuoteen 2015 verrattuna eli -5,5 %. Valtionosuudet kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 3,4 %.

Kaupungin saamat valtionosuudet ovat suuremmat kuin verotulot. Valtionosuudet ovat n. puolet kaikista käyttötuloista.

Haasteita taloudelle riittää: väestömäärän väheneminen ja työttömyys, huoltosuhteen kasvu, verorahoituksen heikko kasvukehitys, valtionosuuksien epävarmuus sekä lainamäärä.

Vaikka säästäminen on välttämätöntä on varottava, ettei kaupunki säästä ”itseään hengiltä” tekemällä paikkakunnalla asumisesta liian vaikeaa palveluiden vähentyessä.

Kaupungin tulee tehostaa konsernivalvontaa.

13. TARKASTUSLAUTAKUNNAN ESITYS KAUPUNGINVALTUUSTOLLE

Tarkastuslautakunta toteaa, että kaupungin talous on kuntalain 110 §:n edellyttämässä tasapainossa.

Tilintarkastajan suorittama tilintarkastus on tarkastuslautakunnan näkemysten mukaan tehty riittävässä laajuudessa sen toteamiseksi, että kaupungin hallintoa ja taloutta on hoidettu lain ja valtuuston päätösten mukaisesti.

Tarkastuslautakunta jättää arviointikertomuksen vuodelta 2016 kaupunginvaltuuston käsiteltäväksi. Tarkastuslautakunta esittää, että valtuusto pyytää arviointikertomuksessa julkituoduista havainnoista ja suosituksista vastauksen kunnanhallitukselta syyskuun loppuun mennessä. Kaupunginhallituksen käsittelyn jälkeen vastaukset tulee toimittaa tiedoksi valtuustolle ja tarkastuslautakunnalle. Tarkastuslautakunta painottaa, että vastauksista tulee selvittää, mihin konkreettisiin toimenpiteisiin on ryhdytty.

Tarkastuslautakunta kiittää kaupungin johtoa ja koko henkilökuntaa sekä tarkastuslautakunnassa vierailleita asiantuntijoita hyvästä yhteistyöstä.

Kiuruveden kaupungin tarkastuslautakunta 22.5.2017

Sirpa Piippo
puheenjohtaja

Sisko Toivanen
varapuheenjohtaja

Rauno Autio
jäsen

Irja Jokitalo
jäsen

Harri Keskitalo
jäsen